

Avsnittets namn: Vad behöver unga?

Längd: 45:26

Publicerad: 19.1.2026

00:00:07 Jani Toivola

Välkommen att lyssna på Ungdomssektorns kompetenscenter för likabehandlings podcast *Meneekö yhdenvertaisuus tunteisiin?* och fundera över vad vi tillsammans skulle kunna göra åt det. Mitt namn är Jani Toivola och jag är programledare för denna podcast. I dagens avsnitt gissar vi inte, utan vi frågar direkt de unga vad de verkligen behöver. Hur unga kan få stöd, delaktighet och upplevelser av tillhörighet genom ungdomssektorn. Vi talar om hur positiva erfarenheter kan bära långt och å andra sidan hur negativa kan begränsa många ungas möjligheter. Och hur vi ska komma ihåg att ungas röst är den röst som kan visa oss hur arbete riktat till unga verkligen kan vara en viktig främjare av jämställdhet.

Jag funderade i förväg lite på detta ämne och från ungas röst kom det faktiskt först för mig att jag har en inte så hemlig förfluten i politiken – jag var riksdagsledamot i åtta år. Och jag minns för evigt min första period som riksdagsledamot när jag var medlem i lagutskottet. Där behandlades lagen om telefonisk störning, som var en så gammal lag att störning betydde att någon ringer skämtsamtal med fast telefon eller kommer och ringer på dörrklockan och på det sättet stör. Nu skulle den reformeras liksom från det perspektivet, vilka är alla de kanaler, till exempel nätet och spelvärldar, där unga rör sig och vad allt som kan hända där.

Sedan insåg jag i utskottet att experterna vi lyssnade på var över 50 år. Då insåg jag också att här finns det ju inte alls de människor som verkligen dagligen är i den värld vars risker vi försöker förstå. Sedan föreslog jag för utskottrådet att skulle vi inte kalla unga. Bra att utskottrådet inte kvävdes i sitt kaffe. På något sätt var strukturen sådan att unga är ju inte experter. Experter är vuxna och de har en viss bakgrund eller utbildning. Vad har dessa ungas kompetens för något? Men sedan fick jag på något sätt saken genomförd, och jag hade rest runt mycket i skolor, så jag hade sådana unga som var intresserade av påverkan. Sedan bjöd jag in dem till riksdagen, berättade och rådde lite om hur utskottet fungerar och hur det lönar sig att tala.

Det var häftigt i efterhand när utfrågningen hade varit, att även utskottrådet var på månen över hur väsentliga saker de unga sa i den situationen. Det var för mig en värdefull erfarenhet att se vad ungas röst betyder i praktiken. Sedan å andra sidan att också se hur

mycket vi har strukturer och platser där det finns en kultur som inte ser att man lyssnar på helt fel människor eller fel åldrar eller vad det nu än är. Sådan fundering.

Nu är vår gäst idag Vida Amoah, ordförande för Vanda ungdomsfullmäktige och redan som ung en fantastisk mångsysslare inom påverkansområdet. Välkommen.

00:03:06 Vida Amoah

Tack för inbjudan.

00:03:07 Jani Toivola

Man sa till mig – vi träffas för första gången – att du är riktigt effektiv och får saker gjorda och även om du är ung så har du redan varit med i mycket. Stämmer det?

00:03:21 Vida Amoah

Ja det stämmer till stor del och trevligt att höra att man har sagt så fina saker om mig.

00:03:25 Jani Toivola

Ryktet sprider sig i stan. Har det alltid varit så? Hur har du själv överhuvudtaget från början börjat öppna munnen i någon situation? Eller kommer du ihåg någon första situation att du har haft ett tvingande behov att ingripa eller påverka eller säga din åsikt?

00:03:36 Vida Amoah

Jag har från liten varit riktigt pratsam, och jag har alltid måst få uttrycka min åsikt. Ibland har det gett mig stämpeln som en stridig person, särskilt som liten, minns jag. Jag har bara från liten varit sådan att jag måste uttrycka min ståndpunkt i frågor och måste ha röst.

00:04:05 Jani Toivola

Hur togs det emot enligt dig?

00:04:08 Vida Amoah

Alltså, jag är född och uppvuxen i Finland, men mina rötter är i Ghana. Om vi tittar på till exempel min finska gemenskap: skolgemenskap, dagis och förskolans gemenskap, så tyckte man där att visst är det trevligt att Vida är en sådan naturlig auktoritet, och om man använder dagens ungdomars term, sådan boss girl. Men när vi talar om min ghananska gemenskap, som inkluderar familjen, släktingar och till exempel kyrkogemenskap, så tyckte de att det är roligt att en så liten människa uttalar sig så mycket, eller hamrar så mycket om saker. Jag fick väldigt ofta stämpeln som stridig person och man sa till mig att jag inte betar mig alls som ett barn. Att jag rent ut sagt borde vara tyst, för jag pratar oerhört mycket eller för mycket.

00:05:05 Jani Toivola

Just det. Ganska mycket balanserande för en ung människa och ett ungt sinne, om man tänker att överhuvudtaget modet att öppna munnen redan kräver. Och sedan om man dessutom har lite olika världar där det finns olika förväntningar eller perspektiv på samma ämne.

00:05:22 Vida Amoah

Jep, jep, precis så. Men sedan in i denna ungdomsfullmäktigeverksamhet gick jag som 14-åring. Jag har faktiskt en faster som är tidigare ersättarfullmäktig. Hon uppmuntrade mig väldigt mycket, och jag tackar oerhört mycket mina lärare. Jag hade alltid uppmuntrande lärare. Särskilt samhällslärarna, som jag minns, när ungdomsfullmäktigevalet var på gång, så hejade de så mycket på mig att "Vida nu går du!" och allt sånt. Jag hade ju tidigare också funderat på att kandidera i ungdomsfullmäktigevalet, men det fanns inte ålder nog. När jag fick den möjligheten, alltså åldern räckte, då kandiderade jag i Vanda ungdomsfullmäktigeval. Jag hade bott i Vanda bara sex månader, kände ingen, det var en ny skola. Jag fick 95 personers röster, alltså en helt ok röstsamling. Med det kom jag in i ungdomsfullmäktige och därifrån började jag lotsa denna påverkanbana. Den vägen har jag gått nu i ungefär fyra år, jag är nu 18.

00:06:34 Jani Toivola

Hur ser du nu fyra år bakåt, vad för typ du var då och hur den här påverkansstigen har påverkat dig?

00:06:45 Vida Amoah

Det är en oerhört bra fråga, för sällan stannar man själv upp för att fundera på hur långt man har kommit. Dessa fyra år har varit helt galna. Förutom att jag för närvarande är ordförande för Vanda ungdomsfullmäktige, så verkar jag också i Finlands ungdomsfullmäktiges förbunds förbundsstyrelse. Jag ansvarar där för hållbar utveckling samt jämställdhetsteman. Jag är också med i välfärdsområdets ungdomsfullmäktige. Jag är dess tidigare ordförande, alltså jag har ett trippelmandat. Jag skulle aldrig för fyra år sedan ha kunnat tro att jag skulle hamna i dessa roller.

Och när jag ser på Vida för fyra år sedan, så var jag inte lika ordkunnig som jag är idag. Jag kunde inte kanske kommunicera mina tankar och uttrycka min ståndpunkt lika effektivt och lika precist i ordval som idag. Antalet nätverk jag har byggt under dessa fyra år, vänskapsrelationer och erfarenhet jag har kartlagt under dessa fyra år, har varit helt galet. Denna ungdomsfullmäktigeverksamhet har förändrat hela riktningen på mitt liv.

00:08:02 Jani Toivola

Helt häftigt. Innan vi går närmare in på ditt eget görande i de rollerna, så intresserar mig vad du tänker ha varit avgörande faktorer på din egen väg? Du sa att då för fyra år sedan skulle du aldrig ha föreställt dig vart du överallt har trätt in och vilka förmågor du har hittat hos dig själv. Vems hjälp eller stöd eller vilka saker har varit betydelsefulla för dig,

att du har vågat ta nya utmaningar eller lita på att jag förmår verka där, där jag inte tidigare har verkat?

00:08:33 Vida Amoah

Jo, låt oss börja från grunden. Alltså jag har en oerhört stark rättskänsla. Jag vet inte om detta beror på att jag är sådan neuropsykiatrisk, ADHD-människa, eller på att jag upplevde hela min barndom familjevåld, och det skapade i mig en stark rättskänsla. Min rättskänsla har alltså varit väldigt stark från början, och jag har alltid velat driva för mig viktiga saker. Förutom lärarens uppmuntran och familjens uppmuntran så har den styrt mig in i ungdomsfullmäktigeverksamhet.

En riktigt avgörande sak har varit att när vi talar om politik är vi i ett brytningställe. Man vill ha unga överallt. Det är trendigt att vara ung. Man vill lyssna på unga. Jag skulle till och med påstå att ungdom i Finland, vars befolkningsstruktur ser ut som en upp och nedvänd pyramid, är bra valuta. Det har varit i en avgörande roll.

Och kanske det att jag har gått in i denna ungdomsfullmäktigeverksamhet just i Vanda. Vanda är Finlands mest mångkulturella stad. Ungas röster från mångkulturella utgångspunkter efterfrågas i beslutsfattandet. Det har varit en avgörande faktor. Och kanske det att jag har varit på rätt plats vid rätt tid. Här är ett par, om man ska räkna upp.

00:10:09 Jani Toivola

Jo. Hur betydelsefull faktor är jämställdhet i ditt eget görande i de här olika rollerna? Eller hur speglar du det mot dina olika roller och de saker du driver?

00:10:21 Vida Amoah

Om vi börjar igen från grunden, så naturligtvis i min egen vardag försöker jag möta alla människor oavsett bakgrund, kön, hudfärg, läggning, religion och politisk ideologi. Jag strävar efter att möta varje individ som individ och strävar efter att behandla jämlikt. Och ja det har synts också på denna påverkanbana. Jag har inte ett fixerat ämne jag talar om, om man inte räknar ungdomstemat, men jag talar väldigt mycket om till exempel antirasism eller flickors och kvinnors rättigheter.

Jag känner att jämställdhet också har påverkat mitt karriärval, för jag studerar för närvarande på Kulosaari samskolas samhälls- och ekonomilinje. Efter att jag är färdig vill jag gå via armén till universitet och studera där internationell humanitär rätt. Min tyngdpunkt skulle vara där särskilt att hjälpa kvinnor och flickor i konfliktområden. Jag vill till exempel ställa inför rätta sådana krigsförbrytare som har använt till exempel sexuellt våld som krigsföringsmedel. Detta jämställdhetstema påverkar starkt min karriär och mitt hela liv överhuvudtaget.

00:11:41 Jani Toivola

Du är också i din roll kanske en sådan mellanbit eller budbärare i ungdomsgemenskapen. Det är naturligtvis ett brett begrepp, när unga är så många slags och det finns så många slags verkligheter till exempel mellan olika strukturer. Så kommer det för dig fram, vilka har varit bra framgångar i förhållande till ungdomssektorn? När unga blir hörda eller sedda och får använda sin röst?

00:12:11 Vida Amoah

Låt oss först titta utanför påverkansorganen och organisationerna. Jag tycker det är underbart att se att när jag går till exempel i Malm-förorten, möter jag ofta mångfaldig ungdomsgrupp som uttrycker för mig att när jag representerar dem överallt, så blir de hörda. Enligt dem är det underbart att det finns någon ung som för ljud för deras skull och förmedlar deras önskemål vidare till beslutsfattare och större instanser.

Sedan om vi tittar på påverkansorganens nivå, till exempel Vanda ungdomsfullmäktiges nivå, så har vi de senaste åren haft väldigt många framgångar. Vi har kunnat lobba sammanlagt 1,5 miljoner euro till skolmaten och vi har gjort ett initiativ där vi har önskat att staden skulle permanenta skolvägledare i varje vandaish skola. De är sådana vuxna som hjälper med skolgången. Vi fick igenom det. Om vi tittar på nationell nivå, så var till exempel Finlands ungdomsfullmäktiges förbund med i dessa Petteri Orpos regeringsförhandlingar. Vi är väldigt ofta med i ministeriernas utfrågningar. Vi hade faktiskt för ett par veckor sedan ett toppmöte som samlar unga runt om i Finland. Sedan funderar vi i workshops på olika teman och formar ett uttalande. Det gjordes i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet och med den nationella barnstrategin.

Vi har väldigt många framgångar och en känsla av att unga blir hörda.

00:13:54 Jani Toivola

Ganska många nivåers och många slags framgångar. Om man tänker på några konkreta exempel, till exempel skolmatsfrågan. Vad för slags påverkansskeden fanns det där? Varifrån började det? Hur togs ni emot? Var det överhuvudtaget nödvändigt att arbeta för att man skulle tas på allvar? Öppna lite vad de stadierna är enligt dig, så att man kan hamna i tydliga resultat där ni får saker gjorda eller ni blir hörda, men det är inte nödvändigtvis alltid så rakt fram.

00:14:32 Vida Amoah

Det är en oerhört bra fråga och riktigt bra att du frågar, för dessa påverkansmedel är väldigt oklara för många. Trots att jag kan ha upplevt förringande på grund av min ålder eller mitt kön, och trots att alla unga kanske inte har känsla av delaktighet i Finland, så upplever jag att i Vanda i allmänhet blir vi unga hörda väldigt bra. Vi har tal- och närvarorätt i stadsfullmäktige, stadsstyrelse och nämnder. Alltså i de platser där de riktiga besluten fattas. Dessa påverkansmedel är många.

Vanligen börjar det med att vi gör ett initiativ. Ungdomsfullmäktige sammanträder alltså en gång i månad. Till plenarmötet, som alltså är en gång i månad, kan man ta ett initiativ. Ett initiativ är en konkret åtgärdsrekommendation från en eller flera ungdomsfullmäktiges fullmäktige till staden. Sedan antingen förkastas eller godkänns det i ungdomsfullmäktigemötet. Om det godkänns i ungdomsfullmäktigemötet, så går det därifrån vidare till stadsstyrelsen, alltså det är det beslutande organet i stadens ekonomiska frågor. Sedan antingen godkänner eller förkastar de vårt initiativ.

I viss mån används lobbingsätt. Vi har haft väldigt starkt i dessa skolmatsfrågor. Alla dessa har alltså inte skett på min ordförandeperiod. Måste nämna att det inte bara är min eller min periods ungdomsfullmäktiges förtjänst. Jag minns att under tidigare perioder har vi använt lite lobbingsmetoder. Alltså vi har gått igenom varenda fullmäktigegrupp, alltså partierna före det egentliga stadsfullmäktigemötet. Vi har gått igenom dem alla och sedan har vi talat till dem att nu skulle vi önska sånt här och sånt här, och vi har lite motiverat vår standpunkt.

Sedan ibland, om vi vill få igenom några saker, så förutom initiativet kan vi göra ställningstaganden, alltså de är diskussionsöppningar som publiceras på våra sociala mediekonton.

00:16:45 Jani Toivola

Du sa fint någonstans att när du till exempel går i Malm, så kan du känna att andra unga är stolta. De litar och vet att du för saker vidare och det är en viktig länk. Det skulle vara trevligt att återvända till det där ungas röst-tänket. Vad är enligt dig bra möten mellan ungdomssektorns aktörer och unga? Vilka har varit sådana att "hej det här känns bra och det här är fantastiskt"?

Eller å andra sidan utmaningarna. Mer än sådana påverkansnivåer där man lobbas, tänker jag på vad ungas verklighet är. Vem möter de där på sitt eget område? Eller finns det någon? Vem saknas där?

00:17:40 Vida Amoah

Det gör mig ganska glad när jag ser att uppsökande ungdomsarbetare hänger på gatan i förorterna med unga och kan prata med dem, precis som om de vore vänner. Det finns en sådan vuxen som man kan öppna sig för och lita på.

När jag har besökt min gamla högstadieskola har jag hört oerhört många positiva erfarenheter om skolvägledare. Man har kommit och sagt att det är riktigt trevligt att det finns en vuxen i skolan som hjälper oss med skolgången. Förutom att man är allvarlig om läxor eller skolarbeten kan man också skoja lite vid sidan.

00:18:28 Jani Toivola

Just det. Varifrån tror du det består, att sådana möten är möjliga? Eller att det har lämnats en god erfarenhet? Kanske söker jag här det att om denna podcast lyssnas av ungdomssektorns arbetare som funderar på sitt eget arbete, så vart och hur skulle det löna sig för dem att ställa sig så att de skulle vara mer nåbara eller verkligen genuint höra den unga eller också känna igen de punkter där man inte kan höra ännu.

00:18:59 Vida Amoah

Jag tycker att den mest förenande faktorn hos dessa olika ungdomssektoraktörer, eller åtminstone hos de tillgängliga människorna inom ungdomssektorn är att de alla kan sänka sig till den ungas nivå och möta som ung. Till exempel när jag förr var på högstadiet hade vi där en ungdomsarbetare som tror jag faktiskt nu är skolvägleddare. Jag är inte säker på hennes titel, men hon var riktigt initiativrik. Hon själv närmade sig oss i skolkorridorerna och hon hade separat ett jobb-Snapchat-konto där man kunde lägga till unga och fråga hur det går, att har du kommit till skolan idag och hur känns det för dig just nu.

Också det att man sänker sig till den ungas nivå. Man behöver inte tala med så officiella termer, man behöver inte tala jargong. Man behöver inte tala om så kallade vuxnas saker, utan man kan tala om för unga naturliga saker, som TikTok-trender. Man behöver inte vara så allvarlig. Jag känner att det är det som skapar hos den unga en sådan känsla att den här är sådan ungdomsarbetare eller annan aktör som är riktigt trevlig och riktigt lättillgänglig.

00:20:31 Jani Toivola

Går det också lätt så att man närmar sig den unga med den tanken att nu vill jag veta hur du mår i den här saken. När nu, vad jag hör av dig, att man pratar om TikTok-trender, så måste jag först ställa mig in i din värld. Sedan kan ju de där TikTok-trenderna ta oss till vad för ämne som helst. Även till mycket större eller allvarligare sak. Vad tänker du om det? Går vi för mycket direkt med att kan du må bra eller dåligt?

00:21:06 Vida Amoah

Jag håller med om att ibland går det lite åt det hållet att berätta för mig nu alla världens bekymmer och hur du mår hemma och hur du mår i skolan. Unga vill inte nödvändigtvis öppna sig om sådana saker i första samtalet. Det finns inte unga som vill öppna sig om det överhuvudtaget. Jag tycker att i den situationen är det bästa att installera sig i den ungas värld och hitta kontakt på olika sätt först innan man förväntar sig några andra riktigt jättelika öppningar.

00:21:40 Jani Toivola

Vilken betydelse har det att bli mött? Jag vet att det på sätt och vis är en självklar fråga, men det är ändå så viktigt. Hur avgörande är det i ungdomen att få en upplevelse att man blir mött eller hörd?

00:21:57 Vida Amoah

Att bli mött är oerhört viktigt, för som jag tidigare har nämnt här, så upplevde jag ju i min barndom våld hemma, så var det ju trevligt att när jag gick till skolan, så fanns det där en ungdomsarbetare, lärare eller någon annan människa som jag kunde prata med. Inte nödvändigtvis om hemmets händelser, men kanske lite om mina känslor, till exempel att nu irriterar det eller nu gråter det. Det var trevligt att veta att det fanns åtminstone en vuxen som hejade på, uppmuntrade och mötte mig som mig.

Det är oerhört viktigt och att bli mött och delaktighet minskar bevisat risken för marginalisering och ökar den ungas inre medborgarkapacitet. Det har riktigt stora effekter och jag känner att lärare och ungdomsarbetare eller skolvägledare inte nödvändigtvis alltid själva inser hur stor roll de har i den ungas liv. Jag minns fortfarande med oerhört stor värme dessa människor från mina grundskoletider. Även om det inte alltid var trevligt i skolan eller jag blev mobbad och inte alltid gillade studierna, så var det trevligt ändå att komma dit till skolan när det fanns någon vuxen där.

00:23:28 Jani Toivola

Hur är det med den andra vändningen, vad följderna kan vara om man upplever att det inte finns sådana vuxna runtomkring att närma sig eller som kommer mot eller till och med fruktar dig eller det du är, eller undviker.

00:23:47 Vida Amoah

Det kan ha många effekter. Många unga kan uppleva att skolgången inte är så meningsfull om det inte finns vuxna stödpersoner där. Man kan uppleva att det inte finns någon nytta av att skola sig. Jag skulle säga att när unga upplever att det inte finns någon nytta av skolvärlden eller av att skola sig, då är man på en farlig väg. Då söker man sig till fel sällskap och hamnar göra saker som man inte borde göra. Det är väldigt viktigt att det finns de stödjande vuxna som förutom att de stödjer, också vägleder den ungas aktivitet.

00:24:40 Jani Toivola

Har du någon syn om man tänker på ungdomssektorn, vilka är där för närvarande stora utmaningar eller möjliga utmaningar? Om man tänker just sådan jämställdhet och mångfald, att man skulle kunna se riktigt många slags, alla olika unga och olika behov och bakgrunder. Vilka är sådana möjliga utmaningar för närvarande?

00:25:02 Vida Amoah

Det är en oerhört bra fråga och den har oerhört breda svar. Om vi börjar från det att vi i ökande grad har unga som är i marginaliseringsrisk och unga som använder rus. Till exempel i Vanda finns det mycket av att invandrarelever och -studerandes skolor och liv särskiljs väldigt mycket. Så kanske ungdomssektorns utmaningar kan vara att vi i allt högre grad har sådana unga som är i den djupa änden, i den djupa avgrunden. Ju djupare man går, desto svårare är det att komma ut och desto mer samhällsresurser kräver det. Kanske de kommer främst för mig.

00:25:59 Jani Toivola

Ja. Om denna podcast lyssnas av någon människa som arbetar inom ungdomssektorn, så vad kan man som individ göra? Eller hur skulle man kunna beakta den saken? Vad skulle det kunna betyda i praktiken? I avsnitten har det också kommit upp mycket sådan, som jag tycker är en viktig och bra påminnelse, att samtidigt som vi har strukturer och tjänster och organisationer, så handlar det i slutändan alltid ändå om människor och möten mellan människor. Det har pratats mycket om förmågan att reflektera över egna fördomar, förväntningar och hur mycket de eventuellt kommer i vägen för ens eget arbete. Om man inte medvetandegör dem, så kan det bildas en ganska stor vägg mellan dig och den unga.

00:26:50 Vida Amoah

Kanske jag skulle börja från att vi borde bry oss om varandra mer. Jag vet att det låter väldigt självklart, men det känns som att vi inte i det finska samhället, i nutidssamhället har insett hur individualistiska vi egentligen är.

Jag var till exempel för ett par veckor sedan i praktik hos Pekka Haavisto på riksdagen och vi träffade människor från Stop Huumeille ry. De betonade i sina orostal att nuförtiden om vi tittar på drog- och rusmarknaderna, så där säljer alltså vem som helst till vem som helst, vad som helst. Och när man ser unga sälja eller använda rus, så ignoreras det bara. Man kan alltså inte se efter varandra.

Det jag gör i min egen vardag är att om jag ser försäljning av droger – eller det behöver inte bara vara kopplat till rus, utan om jag ser till exempel något massaslagsmål så istället för att jag skulle ignorera dem, kan jag ringa vakter dit eller polisen dit. Jag ombeds väldigt ofta att tala på min gamla högstadieskola, där det tidigare år har varit problembeteende och annat. Så det jag gör i vardagen är att jag går och talar förnuft där, om man kan formulera det så.

Sedan kanske det att om det finns unga i ens eget liv, så frågar man hur de mår och om det finns något där de kan hjälpa denna unga. Det kan vara så liten sak som att hjälpa med skoluppgifter. Eller att påminna om någon skolsak. De kan vara väldigt små handlingar.

Du talade tidigare om hur viktigt det är att möta utan fördomar. Vi kan återvända till början där jag sa att jag i min egen vardag strävar efter att möta alla människor jämlikt, som individer. Det är enligt mig utgångspunkten för allt. Enbart genom att man behandlar människor bra och jämlikt, så kommer man oerhört långt.

00:29:13 Jani Toivola

Det var enligt mig ett ganska stoppande exempel du talade om från rusens och drogernas värld. Visserligen är det på ett sätt en väldigt specifik värld, men det känns som att det syns som en sådan bild på hur mycket vi ignorerar saker eftersom vi tänker att de hör inte till oss. Eller de hör till någon annan eller någon annan tar hand eller...

Vilket alltså är en helt absurd tanke.

00:29:45 Jani Toivola

Ja, det är det nämligen. Eller sedan å andra sidan via den mer positiva, att hur till exempel i min närbutik där det finns en grupp unga, så vad är min relation till dem? Också detta är en sådan sak som ofta talas om. Medmänsklighet. Att också Alepa kunde vara en påverkansplats. Eller plötsligt min blick, hur jag ser på den unga, så vilken betydelse har det? Vad tänker du om det här, att utanför åtgärder och yrkesmässighet, vårt sätt att möta varandra?

00:30:28 Vida Amoah

Ungas beteende, ungas marginaliseringsrisk och ungas illamående är sådana saker som påverkar oss alla oerhört mycket. En marginaliserad ung kostar det finska samhället 1,2 miljoner euro. Där finns den ekonomiska sidan, men där finns också den mänskliga lidandets sida. Ökad marginaliseringsrisk minskar ungas inre medborgarkapacitet, alltså upplevd förmåga att delta i det omgivande samhällets skeenden. Vilket alltså betyder till exempel lägre valdeltagande, vilket verkligen påverkar oss alla.

Jag tycker det är väldigt synd att människor tänker att ungas frågor inte påverkar oss. Om vi tittar på det faktum att unga är vår framtid, våra framtida skattebetalare, våra framtida arbetare, våra framtida föräldrar och beslutsfattare, så tycker jag det är oerhört viktigt att vi tar hand om att våra unga mår bra och ser efter dem.

NärAlepan kan visst vara en påverkansplats. Vi har ju alla våra fördomar. Ibland när man ser till exempel en ungdomsgrupp hänga på ett köpcentrum kan man precis först tänka att "alltid hänger de där ungarna där", eller "fy fan att de är så högljudda" eller "kan ni inte hitta någon annan plats". Men jag själv tycker alltid om att vända tanken åt andra hållet. Jag tycker det är väldigt synd att för dessa unga inte har gjorts någon mötesplats, eller att de inte känner att de har annat att göra än att hänga på närAlepan.

00:32:17 Jani Toivola

Bra poäng, jo. Jag känner igen det själv. Kanske det är just det vi också har pratat om i många avsnitt. Just den självreflektionen, självövervakningen, hur jag beter mig i olika situationer, hur jag reagerar? Hur skulle jag kunna känna igen att om jag går in i ett visst rum och där finns unga, så hur lätt är min första reaktion någon slags irritation? Och om jag inte är medveten om det, så hur snabbt förvandlas den irritationen till avvisande beteende mot dem.

Jag är inte den typ som skulle säga något, men säkert syns det åtminstone i mina ögon eller sättet att vara eller att passera dem. Men sedan om jag tänker på varför jag blev irriterad över den här situationen – detta är sådan högljudd fundering – men är det också helt

enkelt det att jag också förlorar kontroll. Att nu i den här omgivningen händer något jag inte kan kontrollera eller på något sätt definiera att det ska vara så, utan jag måste acceptera livets ofärdighet och vad barndom och ungdom överhuvudtaget handlar om. Att man är en växande människa som försöker begripa den här världen. Att jag inte kan knuffa in det i någon låda och att jag redan i förväg vet hur denna värld fungerar. Detta var en sådan öppning om ämnet, men kanske många kan känna igen sig själv på olika sätt.

00:33:42 Vida Amoah

Oerhört bra iakttagelse och det är bra att du förmår sådan självreflektion, för många människor kan inte göra det. Det är naturligt att sådana förstreaktioner kommer, men sedan korregerar man dem och självreflekterar, funderar på hur jag kan agera bättre i den här situationen.

00:33:58 Jani Toivola

Hur viktig ser du det om vi återvänder till ungdomssektorn, att man känner igen också där i yrkesmässigheten att samma reaktioner kan komma, ibland kanske till och med i vägen för yrkesmässigheten. Å andra sidan kan man liksom komma över dem också och vara mer mötande igen i sitt eget görande.

00:34:17 Vida Amoah

Det är oerhört viktigt.

00:34:20 Jani Toivola

Också ett sådant ämne som har kommit upp på många ställen är den nuvarande samhällsliga atmosfären som känns att den är ganska tuff. Man har igen på ett helt nytt sätt sökt de gränserna för vad allt man får säga. Och mycket sägs saker som sedan samtidigt kan beröra så många ungas identitet och verklighet. Ser du i dina roller hur unga upplever den nuvarande samhällsliga atmosfären och hur den påverkar deras liv?

00:34:54 Vida Amoah

Ja samhällets polarisering känns och känns hårt. I mina förtroendeuppdrag har jag sett bland politiker att populism eller sättet att tala om vissa befolkningsgrupper och om sina egna kollegor har hårdnat och är väldigt mycket råare.

00:35:21 Jani Toivola

Vad tänker du vara ungdomssektorns arbetandes människors roll? Vad borde de vara medvetna om eller medvetandegör de hur mycket samhällsliga diskussionen påverkar ungas vardag och verklighet och hur mycket det ökar illamåendet?

00:35:37 Vida Amoah

Om jag vore ungdomssektorns arbetare, till exempel ungdomsarbetare, så skulle jag börja från att även om jag själv känner att Finland är till stor del ett jämlikt land, juridiskt har alla samma rättigheter, så finns det ju rasism ändå oerhört mycket. Det är verkligheten. Så jag skulle börja med att medvetandegöra det. Förutom rasism finns det också andra diskrimineringsformer, som kvinnohat. Det är många ungas verklighet.

Jag skulle inte alls förringa hur mycket samhällelig diskussion påverkar ungas vardag. Det är nummer ett sak som jag säger till riksdagsledamöter eller andra stora beslutsfattare när jag träffar dem. Ni tror att era Twitter-skeenden stannar där på Twitter. Men när vi återvänder till exempel till mina högstadietider, så där har människor citerat politiker att de politikerna får säga så, så varför får inte jag också säga så.

Vuxna överhuvudtaget kanske inte inser hur medvetna unga är om samhällelig diskussion, så jag kan verkligen inte skylla på ungdomsarbetare om de inte är medvetna om denna ungas medvetenhet. Jag skulle alltså inte alls förringa hur medvetna unga är om samhällets gång.

Under kommun- och regionvalet blev jag utsatt för en rasistisk attack. Mitt under valarbetet sa en rasistisk man slurs mot mig och klappade mig. Det är nu hos polisen under behandling, men hur Vanda stad agerade var riktigt exemplariskt. Så fort de fick information om detta fall kokousade alla säkerhetsproffs och gjorde ett ställningstagande där sådan verksamhet fördöms helt. Alla ska ha rätt att arbeta med val i lugn. Särskilt i stadfullmäktigemötet efter valet fanns fullmäktiges ordförande som i sitt tal sa att detta är inte på något sätt acceptabelt. Våldigt många fullmäktige, över politiska gränser, kom och tog kontakt och beklagade saken, även om de själva inte var delaktiga i denna situation.

Om jag vore ungdomsarbetare skulle jag agera lika exemplariskt som Vanda stad agerade i denna situation. Jag skulle medvetandegöra det som hänt, beklaga det och oerhört starkt fördöma det. Om möjligt så skulle jag utföra sådana åtgärder med vilka man kunde utrota sådana händelser.

00:38:38 Jani Toivola

Underbart att höra att man också grep tag i den saken. Kanske där också förverkligas det vi pratade om tidigare, att man just inte tittade förbi utan tittade mot det som har hänt och såg att det hör också till oss. Och funderade vad man från sin egen roll kan göra för den saken.

00:38:54 Vida Amoah

Det var ju inte bara sådant att man i efterhand bad om ursäkt. Jag minns i den situationen när mannen som slog mig gick från situationen. Där fanns förutom polisen våra egna fullmäktige – inte bokstavligen – men som sprang efter den mannen och pratade med den. Förutom att man ber om ursäkt och fördömer sådant beteende, så ingriper man i situationen.

När jag lyssnar på dig så är det väldigt imponerande vad allt du har gjort och vad allt du är med i och hur mycket du medvetandegör saker och vill påverka. Vad skulle du säga till en sådan ung som upplever att den inte blir hörd eller tänker att den här typen av roller och rum där du har varit, skulle aldrig vara möjliga för hen? Vad skulle du vilja säga till en sådan ung?

00:39:59 Vida Amoah

Jag vill först och främst säga till en sådan ung att jag är väldigt ledsen att du känner sådana känslor. Jag skulle vilja säga att det är helt strunt att du inte skulle kunna eller klara. Även om jag har många egenskaper som gör mig till en bra ungdomspåverkare och ungdomspolitiker, är jag ändå ingen supermänniska. Jag är ändå helt vanlig ung från vanliga utgångslägen. Om jag klarar det, så klarar du också.

Jag känner att väldigt få unga i Finland medvetandegör det hur bra påverkansmöjligheter vi har i Finland. Finland är det enda land där ungdomsfullmäktigeverksamhet är lagstadgad. Alltså kommun- och välfärdsområdeslagen förpliktar att varje kommun och välfärdsområde ska ha ungdomsfullmäktige eller sådan liknande påverkansgrupp. Det lönar sig att ta all nytta av det och gå med i ungdomsfullmäktigeverksamhet om det är möjligt. I Finland är det bra med ungdomsfullmäktige att de alla är partipolitiskt och religiöst obundna, så du behöver inte ha någon färdig ståndpunkt och du behöver inte ständigt försvara någon viss ideologi.

I Finland är medborgarorganisationer och organisationer överhuvudtaget i väldigt bra ställning. De involveras på alla områden av samhället, särskilt i beslutsfattande. Det är väldigt normalt att samlingspartiets eller sannfinländarnas eller grönas unga intervjuas i dagstidningen, eller att de är med i programmet Efterkloka eller A-show. Det är inte vanligt någon annanstans i världen.

Finland är ett av de få länder där man kan googla och hitta en riksdagsledamots offentliga telefonnummer, ringa till hen, fråga om ni till exempel har praktikplats i riksdagen ledig. Och hen säger att ja, och sedan kommer du dit. Om vi tänker på USA där jag själv har varit utbyteselev, så måste man klättra många stegar innan man kommer till maktens topp. I Finland har det gjorts enkelt och vi har i övrigt verkligen bra påverkansmöjligheter här. Jag skulle ta all nytta av det.

Och om den där perspektivlösheten, att jag förstår att det i världen för närvarande finns mycket krig, hungersnöd och mänskliga rättigheter tar bakslag. Jag var för ett par dagar sedan och lyssnade på Unesco-delegat Iina-Lotta som sa verkligen bra att i slutändan vänder sig inte människor mot varandra, utan i slutändan kommer människor att göra saker tillsammans, för det gemensamma bästa, för det finns mer nytta av det än av att vi skulle vara mot varandra. Jag tycker det var väldigt bra sagt. I slutändan ordnar sig saker.

Även om det finns väldigt många brister i ungdomstjänster, så har vi ändå jämfört med andra länder riktigt bra stödnätverk. Vi har socialt arbete och andra sådana ungdomssektoraktörer som kan hjälpa om man upplever perspektivlöshet. Men där sammanfattat, men inte så sammanfattat, vad jag skulle säga till den sortens unga.

00:43:23 Jani Toivola

Sedan helt till slut, vad skulle du säga till de som arbetar inom ungdomssektorn, vad skulle din önskan till dem vara mot framtiden?

00:43:33 Vida Amoah

För det första, tack för det arbete du gör. Det är oerhört viktigt. Det syns inte alltid som ekonomisk uppskattning, eller ibland kan du träffa unga som huttrar åt dig, men jag vill ändå försäkra att du gör oerhört viktigt och meningsfullt arbete. Min önskan till er skulle vara att ni skulle fortsätta denna samma goda modell som ni redan länge har gjort, och att ni sänker er till den ungas nivå. Att ni möter unga som unga och oavsett bakgrund eller personliga egenskaper möter alla unga jämlikt.

00:44:19 Jani Toivola

Underbart. Tack så väldigt mycket att du kunde komma som gäst och öppnade för oss igen denna värld en aning mer. Tack för det.

00:44:35 Vida Amoah

Tack för inbjudan. Det var riktigt trevligt att vara gäst här.

00:44:34 Jani Toivola

Och helt till slut om jag speglar, så naturligtvis finns det många saker här, men för mig slog an tanken om medmänsklighet, hur ofta vi ser och går förbi varandra eller särskilt barn och unga förbi. Och hur viktigt det skulle vara att alltid våga stanna upp, vare sig det finns en utmanande situation framför sig eller en trevlig situation eller vad som helst. Och för branschfolk: finns det i din vardag en sådan punkt där ungas röst kunde vara mer hörbar, en punkt där den inte ännu hörs, och hur skulle du kunna öppna utrymme för unga att använda sin röst och ge dem upplevelsen av att bli hörd som del av att bli del av samtalet. En sådan liten hemuppgift.